Sommar-Liljan,

Med

Trenne Blader;

Som äro

Tre

Qwåden:

Några Erindringar,

Af

Sedo-Läran,

Innefattande.

KANSALLIS-KIRJASTO

STOCKHOLM,
Tryckt hos Directeuren och Kongl. Boktryckaren
uti Stor-Förstendömet Finland,
JACOB MERCKELL,
Åhr 1751.

Til Läsaren.

Så som häst jag uti begrep stod, thenna lilla Sommar-Lilja, uti följande Blader här nu spridder, at redan tidigt uti sidstledne Junii, eller wår egenteliga Sammar-Månad, genom Trycket framte: täckes then Alsmächtige, then 8.10. och 11. i samma Månad, med the sämmer-fulla elds-eländen wår Stad hemsöka; tå ock nästnämde then 11. Junii min Gård, på Ladugårds-Landet och Sperlingens Backe, i aska lades; och särdeles, medan min wälförwarade hwälfda Källare, hwaruti all min lösa egendom af wärde, jemte samteliga handlingar och skrifter, inflyttad låg, medelst järn-dörrens uprifwande och inbrachter sprenge-kista, också tå sprengdes, samt med alt hwad theruti war förstördes: jag jemwäl theraf, til min timmeliga wälfärd, nu aldeles är lidande och swåra ruinerad.

Dock som thetta allenast en timmelig saknad månde wara; och ju äntå uti thet timmeliga alt är fåfängelighet, ja, alt är icke annat än fåfängelighet; hela Werlds-Kroppen jemwäl en gång skal genom Eld förgås, samt Elementerne sielfwe af heta smälta; men then endeste Klenoden, som är Siälenes, och består uti thet rätta Nöjet, med Dygdenes biträde, samt äntå förnämligast med wår uplysta Christendoms styrckjo paradt, alla Wanskelighetenes skiften träßar, och äfwen uti the allerhögst trängande nöder, mot allan bräck och Sinnets försoffning, kraft och upmuntran gifwer: Så låter, näst GUDs hielp, också under

ver then än, och kanske nog längre, warande min kropps förlahmning, jag för min ringa del modet ej heller siuncka: utan wil med the flera, hwilka thenna bedröfwelses bitterhet nu tillika smakat, hwaribland ock mänge, at wid slik bister ändring rätt sig finna, af then stora Husbondan högre pund och wishet ernått, therutinnan ett giöra: at wi then Alswäldiga Försynen, som gifwit och tagit, samt ock än kan gifwa alt, nu thesto mera kastom oß i Skiötet, och theß Högwärdiga Namn wälsigne.

Klena Sommar-Lilja! tu som wid sidsta Winter-Währens mig äfwen icke för blida kuhlenhet, tina späda rötter fäste, och med then i början blomsterfulla Sommaren war ämnad få, men först dock nu ernår tin ringa mognad: sedan ei allenast tu Solenes then starckare Sommarhetan, utan ock för någon tin del (*) then Elementariska eldens tärande låga måst röna; samt sedan också nu Markenes the mästa Liljor redan äro för Lian fälde, eller, som theßlikes ofta nog oförmodandes wår egen Kropps swaga strå-hydda, snart skola fälde warda: Kom tå likwist, jemwäl nu, för dagen!

På titt Första Blad, min lilla Lilja! blifwer thet rätta Nöjet, emot thet orätta- och Mißnöjet, föreredt; hwilket Ämne hwarje tid, samt ock nu hälst, är wärdt at erindras. Och bättre GUD så wist, som af oß undan elden komna, wåre fleste nöjen tilförende ju nog til wänster burit, therföre Himmelen, med oß mißnögder, oß

(*) Färdig-strefna Exemplaret här af, som tå just skulle gifwas på Trycket, blef också nu upbrändt.

ock nu så risat; och wachte sig äfwen the än qwarlefde! ty uti HERRans wredes knippe äro flera ris, om wi aldeles the galna nöjen icke lämnom.

Thet Andra Bladet, eller följande Qwädet, som näst Bladets åfwan-Zirat, eller Sångens Inträde i 1:sta Strophen, sedan, uti efter-Stropherne, til the Fyra wåra Menniskjo-Hufwud-Ålder:ar sig också fyr-grenar: mände sammaledes, uti wår Sedo-Lära, åtskillige gagnande Påminnelser föreställa.

Samt på thet Tredje minsta Bladet, här uti thet sidsta Qwädet, blifwer, ehuru, som säjas plägar en miniature, likwäl en ganska stor Sak afskildrad, nemligen Redeligheten emot List och Lasten; hwilken List och Last alla then snöda Ondskones partier och stycken, och hwilken Redelighet theremot alla thet Borgeliga och Menniskjo-Samhällets Plichter och Dygdefrägd uti sig begripa. O! huru wäl är oß, om then i wårt fordna Mannaheim nästan ohörda, men högstbeklageligen uti sednare tider, jemte swåraste laster och Lands-synder, så fast inrotade Listen, också, med the starcka olycks-eldarnes röker, ifrån wår, för Redelighet af Swea Mannom så fast hällnan, kring hela Werlden tilförende beprista Nord, nu skulle bortflugit och förswunnit! samt om oß heta kunde:

List och Last som rök förgå,
Redligheten skal bestå;

Ja, gifwe thet Himmelen, at samma Redelighet nu och ewärdeligen hos oß må beständande blifwa! hwar til ock, wälsignad ware GUD! af

Wår

Wår Högsta Allra-Nådigasta Öfwerhet, med genom-härliga Efterdömmen, wi ganska hugneligen förelysas; At, som äfwen fordom then wisa Hedningen qwädde:

Regis ad Exemplum totus componitur Orbis,
Utque Ducum lituos, sic mores, Castra sequuntur;

Wi jemwäl nu ther af i wårt Christna Land til alla goda Christendoms samt ock Borgerliga Dygders, thet är med ett ord, til then uhrgamla Swenska Redeligheterenes alfware-Utöfning handledas och upfriskas böre, och hwarannan ther til äfwen således muntra kunnom:

Rätt Konga-Wägen trå;
Thet är: Tu gå
Redligt fram,
Och dant bewärda tå
Som narre-glam, etc.

O! huru säll är ock tå then Swea Mannen, på hwilken med ofärgadt ros thenna lilla mening kan lämpad warda:

Redligt Namn är mer,
An alt thet gull i werld;
Lycklig! then sig gier
Med Redlighet i färd:

Hwar wid the omedelbart följande twenne sidsta små slut-raderne, så lydande:

List och Last får sorge-dans,
Redlighet går glad til Lands;

Jemwäl här, med sem theßlikes små rader, således tilökas:

List och Last fälls allestans,
Redlighet är Mur och Skans;
Glis och gläns bär räfwe-swans,
Redligheten Seger-Krans:
Ty hon lys i Dygde-Glans.

Och Hiertans! unna mig äfwen lof, at än här så tilkänna gifwa: Huru ned uti min sprängda Källare, fora dygn efter branden, under och ibland then så än, af all then öfriga, jemte samteliga mina andra böcker, och en ganska myckenhet handlingar, upbrända egendomen, rykande askan och gruset; then Heliga Bibelen på Swensko, af Burchardi skiöna Tryck, hwilken Bibel jemwäl här i Källaren på en mycket stor och alt under lock med Papper och handlingar fullpackad kista låg, samt en hop andra Saker äntå theröfwer: Likwäl aldeles oskadder och hel, äfwen med rena Förgyllningen på kanterne af alla bladen, at rätt ringa teckn af röken ther wid synes, och allenast Pärmarne afbrändt, nu upgräfwen och igenfunnen blifwit. Hwar til ock, af Währ-Blomman, eller thet Lof-Qwädet HERRAnom, som förledne Åhr 1750. på Trycket utkom, Siuttio otta st. Exemplarer mer och mindre swedde, dock äfwen til-theras ämne behållne, ehuru flera Exemplar ther af platt upbrun-

no,

no, så med utur askan uptoges: om hwilket alt här wid slutet ytterligare efterrättelse meddeles.

Hwad altså thenna härliga Bibel må angå, så ehuru nu mera, sedan uti allan Fullkommenhet wi hafwom Lag och Witnesbördet, samt Skrifterna ransaka skolom, jag för Mirakler hwarken just warit eller täncker wara; tror dock jag: at then, som också i thenna Bibelen på sitt ställe, hafwer wärdigats Sex sina egna Heliga Namn upteckna låta, hwar af thet första Namnet heter Underlig, och thet fierde Namnet Hiälte, jemwäl än, enär Honom så behagar, sitt Högwärdiga Heliga Ord underbarligt och Hiälte-wäldeligen wärda täckes; at åtminstone mera än hos oss, thy wärre, allmänt sker, wi thet samma uti högachtande och allan ähre-wyrdning hålla börom. Och som likwäl, redan mot eller öfwer hundrade åhr, på wärt Tungomål är uti Trycket läsen en dylik händelse fordom i Tyskland, med ett Tyskt Exemplar af Salig Johan Arnds Paradis Lust-Gård, lärer ock nu i wärt Land kunna tålas, at thetta just icke må förtegadt warda.

I öfrigt undra icke, thet här torde tyckas wara något för stora portar wid en så liten och tränger byggnad, i thy, thesse bägge Företalen, utom hwad här efterst widgår, mot stelfwa thet klena ämnet owanligen widlyftige blifwit; men thenna jemwäl ganska besynnerliga beskaffenheten af Mählet och Händelserne ther wid, har nu sådant åstat: och thet ena mot thet andra jämfördt, warder äfwen oätskiljeligen hwart annat til styrkjo, samt ock, uti hwarje måtto förmodeligen, Läsaren til nöje, och ej något ogagn, ländandes. Stockholm then 30. Julii Åhr 1751.

CARL SERLACHIUS.

Företalet, som uti förra Junii, eller wår egenteliga Sommar-Månad, skulle ensamt medfölgt, therest tå icke the bedröfliga elds-olyckor här i Staden timat, är således lydande:

Winter-Währen sidstwekne har warit mig mycket swår, i thy af en gammal med lahmhet och någon wärck uprörder skada i wänstra knät, jag, ehuru eljest sunder, uti the nästledne in emot Fyra Månader, merendels mäst hålla sängen, tå ock hände är, thet bland annat, som skolat likafullt af mig bestyras, jag, äfwen mäst på sängen, biudit til, at med theße Trenne Qwädens författande småningom och efter hauden, under en slik Kroppsens wedermödo, mitt Sinne litet muntra: Hwilka små Qwäden tilsamman, ehuru jemwäl af Åhrstiden, enär the således utarbetats, the kunnat **Winter-Rosen** heta, man dock här, medan tye först wid then blida Sommaren til sin winga mognad hinna, nu **Sommar-Liljan** kalla welat.

Tye af wår äldrig nog fyllest erindrande gyllene **Se-do-Lära** här tantagne Ämnen, wet jag wist hos alla Rätt- och Dygds-sinte ju icke mißhag finna: Som ock theße ensamige rader ther om, uti sin oskyllighet, för sig sielfwe tala. Allenast märkes wid thet **Andra Qwädet**, at som thär the gamble Wisas ganska sinnrika Fabel om Phaeton är andragen, och samma Phaetons beskrifning i 1:sta Strophen korteligen mäst införas: Så kunde ei heller undgås, at af **Stältermod**, thet är sielfwa **Ogudachtigheten**, hwilken här emot Phaetons **Öfwerdådighet** ställes i jämnförelse, någon Icon eller **någorlunda afskildring** äfwen nu intryckas skulle, som, jämwal med korthet, här uti 4:de Strophen stedt är; wisandes slut-orden af nyßnämde Strophe, ywilka så lyda:

Tu anse
Som styggelse
Slikt alt, och NB. twärt emot sök godt bete;

Helt tydeligen ex Oppositione, eller, som thet eljest heta plägar, per Antanomasiam, rätta Moralen här af, at nemligen:

ligen: **twåre emot Ståltermods alla okynnen och laster, then Rättsinte om så många gen-swarande och flera Sygdets utöfwande sig bör winnlägga.** Såsom emot **Ståltermods karg**- och **snålhet**, swarar then **Rättsintes Sparsam**- men likwäl **Gifmild**- och **Frikostighet**; hans **list**, emot thennes rätta **Wisher**, som Wise Mannen säger, listighet är icke Wisyet, och the ogudachtigas bedrägeri är icke Klokhet; hans **arghet**, emot thennes **Frombet**; hans **högdragne och fräsande maner**, emot thennes **Ödmuk**- och **Sachtmodighet**; hans **fläre**- och **twärhet**, jemte **skarp**- **och hätsker emot the Goda**, men **kärlek til the wränga**, emot thennes **Högachtning** och **Hyllest för Sygden och alla them**, **som Sygden idka**; hans **glupsta ockrerj**, **som** Propheten thet betecknar, at skinna sin Nästa hudena af och kiöttet ifrå hans ben, med mera, samt hans skändeliga **snikenhet efter slem winning**, **fast han ock GUD med samwete** och **sial ther wid förliser**: emot thennes **rena Gudsfruchtan och Samwets**-**ömhet**, jemte **Godslig**- **och Rätträdighet**, **med Ätnöjande och Belärenhet** wid thet Wälfängna. Jemwäl ännu, såsom Ståltermods eller thens Ogudachtigas **hoprappade gods och rof** ei allenast intet länge warar, utan ock öfwer honom sielf kommer såsom en storm thet han fruchtar, och hans ofärd såsom ett wäder, medan ju the sakunnogas luste dräper them, och the galnas lycka förgiör them, at äfwen efter döden, ehuru the nesligen eller slätt, eller ock än så ståteligen med rika mannen **begrafne warda**, the för alt kiött blifwa en styggelse; Så wet twärt theremot then **Rättsinte**: thet han skal säker lefwa och för intet ondt fruchta, utan grönskas såsom ett Palm-trä, och wäxa såsom ett Ceder-trä på Libanon, thet planteradt är uti HERrans Hus, och skal uti wår GUDs Gårdom grönskas, och om thet än gammalt warder, thet likwäl skal blomstras, fruchtsamt och färskt wara, samt theß åminnelse uti ständig och ewärdelig Wälsignelse förbliswa.

Läsaren behagade altså, äfwen under the här til utwalda genom-skiöna Melodier, wid innewarande liufwa Sommar-tid, och ellest, med thenna lilla **Sommar-Lilja**, från Winter-Währens wäxt härkommande, som

tå ei annors än klener kunnat wara; sig litet roa: tils ock, thet jag än hoppas, med then för-ett åhr sedan framtedda **Währ-Blommans** offenteliga upförande under ordenteiig Musicalisk Composition, jag en annan tid, om mig thet blifwer giörligit, mina Läsarer widare kan få förnöja. Stockholm then 30. Maji 1751.

Än bemärkes:

Ej, för mellankomne hinder, har thetta, icke förr än nu, på Trycket kunnat färdigt giöras; och blifwer Stockholms Norra För-Stads Högtärade Kämnärs Rättens Protocolls Utdrag, under then 10 innewarande, här efterst widfogadt, hwar af ses, at änskiönt, äfwen nästa dagarne efter sprängningen, hwilket också många Witnen äsedt, här i Källaren på wänstra handen, thär **Bibelen** låg, grusligen häftigt brunnit, äntå Sex wälsrägdade Witnen, på theras Edh enhälleligen, nu berättat och bekräftat: huru then 15. Junii sidstledne, som war 4. dygn efter sielfwa eldsolyckan, sedan tå befunnits at altsammans af egendomen, som här i Källaren legat, warit aldeles fördärfwadt, upbrändt och i aska, jemwäl tå än then 15. Junii, enär omsider **Bibelen** här uptogs, uti samma i grund afbrände Källare, nära och wid Bibelen rykt, samt eld upglödgat och lågat; **likwäl mernämde Bibel, inlet ibland och uti** then af alla här upbrända skrifters och papper-buntars stora myckenhet, jemte andra likaleds upbrända Böcker och Saker, förorsakade **askan och gruset, aldeles hel och oskadd upgräfwen och igenfunnen blifwit**; Som ock nog Witnen eljest sedt och intyga kunna, at hela Källaren, tå med margfalliga Saker och hwarjehanda lösa egendom, upfyld warit.

Och nämnes allenast än, at sielfwa **Bibelen** är af begwämligt, eller, som säjas plägas, portatilt Format, en liten Quart, eller snarare stor Imperial-Octav; therpå förra Pärmarne eller yttra Bandet war redan nog förbrukadt, helt löst och utan Spännen; men theß nya Band nu blifwit så inrättadt: at främst samt ock efterst, utom litet teckn til röken på Förgyllningen å Kanterne, riehtige wedermålen af eld och branden, som **thenne Bibel** således nu igenom gått, för åminnelse skul i tiden, ther på åro til beseendes. Stockholm then 28. Augusti 1751.

CARL SERLACHIUS.

Första Qwädet;

Rätta Nöjet

Emot

Thet Orätta- och Miß-Nöjet:

Mel. Såsom thet af Pergolesi författade ganska angenäma Stycket, Marchia dell Sacrificio, eller Offer-Marchen kalladt, med första Repetitionen ther af uti orden här dubblerad.

Vers. 1.

Nöjsamheten såll
Bindes i mitt tiäll,
Mißnöjsamheten wräng,
Må fara stråten läng:
Far om, far om,
Tu Qwal! från stället;
Nöje! kom,
Kom inn i tiället!
Nig tu allermäst
Kärt och wälkommet äst,
Nöje! tu wälsignad Giäst!
Nöjas wid sin Lätt,
O! hur är thet Godt!
Mißnöjet tähr och skär,
Tå Nöjet nähr och währ:
Wi thär oß bry,

Men

Men här är Hugnad,
Thär storm-gny
Men här är Lugnad;
Then som rätt är nögd
Uti sitt Stånd och Slögd,
Han först äger Frid och Frögd.
Dagg Örtagården täckt
Giör wederqwäckt,
Nöjet mer
Tig frier Lunge-dräckt
Och Hälso gier:
Tu trefnad ther af när,
Tin lefnad öks med åhr;
Then stort eller smått
Besitter nögd och from,
Han har Fursta-Slätt
Och Konga-Rikedom:
Nöjet frögdar Hus och Bo,
Alstrar Siäls och Samwets Ro.

Vers. 2.

Samwets Ro och Siäls
Qwäfs ei, eller stiäls,
Som Nöjet gier och giör;
Ty Dygden thet anför.
Förwärf och ärf
Then dyra Läran:
Liten skiärf
Med GUD och Åhran,

Samt

Samt nögdt Sinnes mod
Och redeliger Blod,
Är, min Siäl! en stor Klenod.
Ach! hwad ro ill-snärd,
Aldrig, aldrig wärd:
Som endast nöjs wid gull,
Then snöda röda mull;
Förhäfs af macht,
Så snart förgänglig;
Yfs af pracht,
Så platt fåfänglig:
Som wällust åtrår
Thet Dygdens bane-sår,
Siälens mörderinna swår.
Nej, jag widstygges, flyr,
Som pesten skyr
List och flärd,
Then fläktja bånge-styr
Och synda-werld;
Alt Nöje utom Dygd
Är Nöjets idel blygd:
Dygd, then Guda-Brud,
Tå Nöjet Henne lydt,
I Dygd-Bruda-Skrud
Ock Nöjet wil ha prydt;
Äst tu än så arm: Tu skalt,
Nögd i Dygd, dock äga alt.

Vers.

Swane-Klangen hörs;
Ther af Hierta rörs,
Then hörs, men snart ock far:
Mitt Nöje, war tu qwar!
Titt Qwäde qwäd
Tu Lärcka liufwa,
Swala, med
Skogs-Turturdufwa;
Frögda Bärg och Dahl,
Tu giälla Nächtergal:
Tu, mitt Nöje, mig hugswal!
Upp! med skiön och stor
Utwald Sånge-Chor,
Full-stämmigt liud uphöj:
Mitt Nöje, mig förnöj!
Upp! upp! med ett
Cymbal, Basonger,
Fleut, Trompett
Och Violonger,
Pukor, Harpe-Spel:
Mitt Spel och Frögde-pel
Är mitt Nöjes Arfwedel.
I Lust, Tu Nöje! blif
Mitt Dygde-Lif,
Natt och Dag;
I Pust mitt tids fördrif
Och Andra Jag;
Min No på krancke-säng,

Wid

Wid wärck min Lute-sträng:
Blif min Stöd i nöd,
I twång och tryck min Staf;
Skär i tång mitt Bröd,
Min Stall-Bror blif til Graf:
Rätta Nöjet, tro min ord,
Gyllen Himmel är på Jord!

Andra Qwädet;

Phäeton och Herr Stäl-termod,

Samt,

Af bägges Ofall

Hedo-Läran:

Under egen öfwermåttan skiön Melodie.

Vers. I.

Phäeton
War ung och qwick, dock upbläst, yr och diärf;
Tog, sig til fördärf,
Thet förmätna wärf:
Wille, såsom Phœbi Son,
Sole-Wagnen åka från Morgonen,
Och styra then

Så

Så hela dagen inn til aftonen;
Men thet gick
Som ung-otänida Dräckter dra med ok,
Yngling strax förklok
Strax också blir tok:
Phäeton så äfwen fick
Sin dags lön och döfwe-drick;
Staly utaf,
På willand Haf
Från Sole-Wagnen, ned i diupsta qwaf.
Phäeton har kynnes Bröder nog igen,
Mången, mången än,
Til sin följe-swän,
I sitt Blod
Och Hierta, likandes Herr Stältermod:
Herr Stältermod war fräck,
Phäetontisk giäck,
Fick, som han, sin knäck,
Ändalyckt med skräck;
Hör nu tå
Och märck uppå,
Af bägges olycksfall tu warnes så:

Vers. 2.

Barna-Swen,

Tu Dygdenes tilartand Ympe-Qwist!
Giör tu först och sidst
Thet tig gagnar wist:
Wyrda GUD; samt them och then,
Han

Han befalt, te lydnaden:
Faders båd
Och goda råd,
Möt ei, som Phäeton, med öfwerdåd; (*)
Tiden dyr
Acht wäl som gull; at i tin gyllna Wåhr,
Barn- och Ungdoms Åhr,
Dygden hos tig rår,
Rötes, wäxer til, afstyr
Flärd, högfärd och slättjan yr:
Samt tu lär
Så med begär
Från början, Dygd och Wishet hålla kär.
Ungdom och Wisdom ei ro strax i en båt,
Eller just fölgs åt;
Men wil tu ernåt:
Lyd och lid
Förnuftsens Tygel tå i rätter tid.
Barndom til Lähro bögd,
Är wist Nåd af Högd;
Ungdoms Jd och Slögd,
Åldrens Frid och Frögd:
När en Siäl
B Dygd,

(*) Fabelen förmäler bland annat, huru Phäeton här sin Faders Apollos båd och råd öfwerdådeligen icke lydde, ther på honom ock nu så illa gick i hand.

Dygd, Wett och Skähl
Så lärt och hys, hon wist mår ständigt wäl.

Vers. 3.

Unge Man!

Tu Phäeton och Stältermod ej glöm,
O! hwad därlig dröm
Flytand wist med ström:
At tu högre flyga kan,
An som wingarne slå an;
Thet dock skall
Til afgrunds swall
Tig störta ned: ty högmod går för fall.
War tu snäll,
Sky lättjan, alla lasters spinnelwäf;
Ädelmod (*) tilsträf,
Fåfänghet dock qwäf:
Tin Jord-wandel klokt anställ,
Ther gies stört, diup, klippor, fiäll;
Wandra, så
Tu finner på
Försichtighetens rätta wägar gå.
Lefwa sielf, och lefwa låta, kläder bäst Tig,

(*) Hwilket också eljest honett Ambition kallas plägar.

Tig, som jemwäl åst
Wandrings-Man och Giäst
Liten tid,
Tå Ewighetens Gränts sen tager wid;
Illbragden går til blygd,
Redlighetens Dygd
Står på Ähran bygd:
Samwets Frägd är Skygd,
Wärn och Kuhr
Mot morde-dinr,
Samt mot all fiends storm en Kop-
par-Mur. (*)

Vers. 4.

Man wid Ähr!

Fly Phäetons och Ståltermode-sed,
Som gick wist på sned;
Phäeton war led,
Ståltermod dock ei ett här
Bättre, men fast mera swär:
Han war karg,
Snål som en warg,
Som räfwen listig, som en Tiger arg;
Utan skam
Högdragen, fräsand, åt the wränga kär,
Redligom dock fiär,
Frommom skarp och twär;

(*) - - - hic murus aheneus esto,
Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.

Wälförtiäntom hätsk och gram,
Skällade af Offer-Lam
Ben med hud,
Tog bud på bud
För thet han sälde sammwet, stål och GUD:
Stältermod war aldrig god, och aldrig godt
Gods och rof, han blott
Rappa hop förmått;
Strax thet small
Ett skätt, ock Stältermod låg knall och fall;
Hans wälde snart uphofs,
Rofwet gick til rofs,
Och, såsom en hofs,
Aset hans begrofs:
Tu anse
Som styggelse
Slikt alt, och twärt emot sök Godt bete.

Vers. 5.

Alders-Grå,
Med Silfwer-Hårens wyrdande Gestalt!
Tu theß mera skalt
Phäetontiskt alt
Flättje-wäsende afstå,
Stältermods wanart utslå:
Som tig bör
Ju Swenner, Mör,

The

Tye Åldre med, i Dygder lysa för.
O! hwad we!
När Ålderdom i synd, wid graffens bråd,
Wältres som på bådd,
Blir försmådd och hådd,
Yngres stöte-sten och spe,
Åldres spått och wåmjelse;
Nej, erkänn
Tyen yrselen:
Om förr tu giort så dårligt, rättat än.
Bättring sen, fast sällan ren, likwål blir sund,
Som, förutan fund,
Sker af Hiärte-grund;
Änden god
Blir alt ock godt, som förr nog illa stod;
Ei hundra Åhr tu här
Bo och braska lår,
Dödsens Port står när:
Säll! tyen Wiser är,
Dygden hör
Och följe giör;
Han lefwer nog: samt dör ej, när han dör.

Tredje Qwädet;

Redeligheten,

Emot

List och Lasten:

Mel. Likaleds som Marchia del Sacrificio, eller Offer = Marchen, dock första Repetitionen allenast enkelt uti Orden här utförder.

Vers. I.

Redligheten smäds,
Swärtes och förhäds;
Tå Lasten nätt enskylls,
Och Listen tätt förgylls:
O! sond = maner,
O! galna tider!
Lasten ler,
Och Dygden qwider:
Lefwe wi dock i
Ett tidsens gycklert
Fullt med swik och hycklert?
Wår Werld på knep och slärd
Är så utlärd
Tusendfalt,
At hwem ther i blir snärd
Förlorar alt,
Om han ej mer och mer
Sia wisligt föreser;
Dock, tu fromma Siäl,
Rep mod, och Tröst anamm!
Tig äntå går wäl, När

När List och Last få skam:
Redligheten fast och wist
Håller Profwet först och sidst.

Vers. 2.

Redligheten gror,
Blir altid i flor:
Tå List rycks up med rot,
Och Last tråds under fot.
Tu äst betrodd,
Tu Redlig-sinte!
Hiälte-modd,
Som swicktar inte:
Tå en liumsker dwärg
Förlorar kraft och märg,
Samt så tidt måst skifta färg.
Fast Redlighet motsträfs,
Argt undergräfs
Och kringrycks:
Hon aldrig dock förqwäfs
Och platt nedtrycks.
Som Bläst giör rener Luft,
En Redlig Mans Förnuft
Ur the måln af swik
Upklarnar mer i Dygd:
Tå all swik tillik
Med List och Last har blygd.
List och Last som rök förgå,
Redligheten skal bestå.

Redligheten gläds;
Frucktar ej och råds:
Skiönt Lasten brukar wåld,
Och Listen hinderhåld.
Ond sammwets blod
Är spådd med skräcken;
Dygde-Mod
Har ej then bräcken:
Och, tu Redlig Siäl,
O! hurn ler tu wäl
Åt all skrämsels puff och gråhl?
Rätt Konga-Wägen trå; (*)
Thet är: Tu gå
Redligt fram,
Och dent bewärda tå,
Som narre-glam.
En slindrig än så kläck
Är dock en usel gläck;
Redligt Namn är mer
Än alt thet Gull i Werld:
Lycklig! then sig gier
Med Redlighet i färd.
List och Last få sorge-dans,
Redlighet går glad til Lands.

(*) *Ambulare viam Regiam*, eller, gå Konga-Wägen, är Ordspråks-wis så mycket sagt, som at wäl, och med Redelighet, genom gå sin Werld.

Ut-

Utdrag af Stockholms Norre För-Stads Kiämnärs Rätts Protocoll, hållit then 10. Augusti 1751.

SEdan Rätten gifwit bifall til Kongl. Hof-Rätts Advocatens Wälbefrodde Carl Serlachii gjorde anhållan, **angående några Wittnens afhörande, hwilka skola warit tilstädes, samt sedt och weta, hwad som händt och tildragit sig** then 8. 10. 11. och 15. nästledne Junii innewarande Åhr, medan theß lösa Egendom undan Elden flyttades ned i hwälfda Källaren uti Gården N:o 38. på Sperliagens Backe och Ladugårds-Landet här i Förstaden, **besynnerligen med en Swensk Bibel af** Burchardi **Tryck:**

Så instälte sig nu Kongl. Hof-Rätts Advocatens Serlachii Hustro, Dygdesamma Ulrica Emerentia Sophia Krüger, biträdd af Under-Conducteuren wid Kongl. Fortification Jan Lindevall, under Mannens siukliga tilstånd, tillika med the af Serlachius, såsom Wittnen, uptecknade och nämde Personer, Contoir-Skrifwaren wid Kongl. Hus-geräds Kammaren Johan P. Schonberg, Vice Corporalen wid Kongl. Gardet och Högwälborne Barons, Riddarens, Öfwerstens i Fransk Tienst, Herr Capitain Scheffers Compagnie, Johan Dahlfors, samt Gardes Soldaterne wid nyß bemälte Compagnie, Petter Ström, Anders Törnqvist och Anders Bröms, Pigan Anna Mats-Dotter, i tienst hos Badaren Martin Schultz på Präste-Gatan i Staden, och afledne Timmer-Mannen Mats Johansfons Änkja, Hustro Catharina Rahm. Hwar efter, och sedan Rätten af Corporalen Johan Sparrstedt, hwilken, å Compagniets wägnar, giordt nyßnämde Gardes Soldater följe hit up til Rätten, inhämtat then underrättelse: at förenämde Gardes Soldater hade god frägd, samt äfwen giordt sig ther om underkunnog, at the öfrige åberopade Personer woro wälfrägdade; Så lät Rätten them, med Händers läggande å Bok, aflägga then wanliga Wittnes Eden: och sedan the undfätt tiänlig Föreställning om Edens wicht och wärde, samt Förmaning at uprichtigt tala Sanningen om then Händelsen, hwarutinnan theras Wittnesmål nu åstundades, och the

någon Kundskap äga kunde; Så upläsites för the Sex förstnämde Witnen theras Berättelse här om, hwilken the förut, then 28. Junii sidstledne, hafwa giordt in för Notarius Publicus Regius Wälborne Carl Georg Bergengren, samt af honom tå uti pennan författad blifwit: hwaruti Contoir-Skrifwaren Schonberg först särskilt intygar, at then 8. Juuii om Lögerdagen mot Aftonen, tå elden war lös i granskapen hos Bryggaren Sundius och thär ikring, har han Schonberg och Secreterarens Serlachii Syster-Son, Handels-Betienten Carl Gottsman, uti berörde Kiällare med swår mödo nedsläpat en mycket stor Kista, som stod wid Salsdörren i Förstugun, och något Papper förut låg uti, och sedan the fått Kistan neder, och ställt then i Källaren på wänstra handen om ingången litet från luckan, som war på trä-golfwet ther inne: hafwa the, från Secreterarens eget Rum, sammetals uti samma Kiällare nedburit Papper, Handlingar och Acter, som mästendels warit uti större och mindre Buntar sammanbundne, och Kistan ale under lacket ther med fullpacket.

Och widare intygar äfwen Contoir-Skrifwaren Schonberg, med Vice Corporalen Dahlfors, Gardes Soldaterne Petter Ström, Anders Törnqvist och Anders Bröms, samt Pigan Anna Mats-Dotter, alla tilsammans: at the then 15. Junii om Lögerdagen, fyra dagar efter branden i Sperlingens Backe, warit Secreterarens Serlachii Fru följachtige til then afbrände Kiällare-platsen, at tilse, om under thet sprängda Hwalfwet än något skulle kunna igenfås; och hafwa the thär tå ifrån Morgonen kl. 6. tills stycke öfwer Middagen, med all wahrsamhet flitigt arbetat, innan the med järn-stör och skyffar kunnat någorlunda undanrödja thet myckna gruset, med stora stycken och klimpar af thet sprängda Hwalfwet och något krossade Muren, hwilken Mur rundt omkring theuna trämmeligen rumliga Kiällaren, både på sidorne och bägge ände-gaflarne, också warit gauska tiock af Gråsten utan til, och in åt sielfwa Kiällaren en likaleds rätt tiocker Tegel-mur, hwar på Hwalfwet legat: Som äfwen Petter Ström tå hade thär räknat 6. stycken Järn-band, hwilka än uti Kiällaren gwar sittja, utom flera Järn-band åt hörnen; och

när

när så widare hunnits med undanrödjandet, befanns altsammans af Egendomen, som här i Kiällaren legat, wara aldeles upbrändt, fördärfwadt och i aska, dock ganska mycket wedermålen af hwarjehanda upbränder Egendom och Saker, såsom swedde qwarlefwor och lappar af Garn- Linne- Ylle- Siden- och Sammets-slag, jemwäl något, som liknade Gull- och Silfwer-Sorter, med förskämda Mat- wahror, och så widare; allenast fans wid slutet mot kl. 4. efter Middagen, nederst på Kiällare-bolwen under thet något krossade trä-golfwet, thär watn uti en grop war, litet aldeles skämd Koppar, til wid paß 1. Lißpunds wicht, och något åfwen aldeles krossadt och fördärfwadt Tenn uti fat och några talrickar, som tå wägdes och häller tilhopa 2. Lißpund 10. Marker; Jemwäl ock opsamlades något förbrändt Järn, såsom qwarlefworne af then sönderspräugda järn-dörren och annan järn-bräte, til wid paß 15. eller 18. Lißpund, nu af sögo wärde.

Men enkannerligen hafwa theße Witnen sedt, at på wänstra sidan från ingången i Kiällaren legat uti hög genombrändt och kåhladt en stor myckenhet Papper, och thär tå ån synts liknelse af sammanbundne Pappers buntar, samt tekn til then stora Kistan, hwar uti the legat; Som ock *Contoir*-Skrifwaren *Schonberg* intygade, at af honom med *Carl Gottsman* samma stora Pappers-Kista, på thetta rummet i Kiällaren, wid theß inflyttning stålder blifwit: Men tå nu på thenna genom-brända Pappers-hög litet rördes, har altsammans ther af gienast fallit ned som fall-aska; och när så *Anders Törnqvist* med skyffelen gräfwit ther uti på thet obrända Kiällare-golfwet, och brede wid eller litet stycke från luckan på samma golf åt kiällare-gropen: har, ned uti thenna fall-askan och bland gruset: något litet tungt kommit för skyffeln, thet han *Törnqvist* först

ment

ment wara af grus eller sten, och ärnat thet bortkasta; men, efter nogare påseende, har han thet uptagit: **Och befanns så af alla närwarande, at thet war then Swenska Bibelen af** *Burchardi* **Tryck, thär på allenast Pärmarne afbränt, men Bibelen aldeles war hel och oskadder, at ock,** sedan askan och gruset någorlunda afskakades, **Förgyllningen af kanterne på alla Bladen fanns behållen, och mycket litet tekn af rök ther på syntes:** Hwilken Bibel jemwäl Fru *Serlachia* och Pigan *Anna Mats*-Dotter berättat warit lagder, jemte andra Böcker, på then stora med Skrifterne fullpackada Kistan, samt hwarjehanda andra Saker åntå sedan therutöswer. Likaledes, enär nu berörde Bibel utur askan och gruset uptogs, hafwa theße Wittnen, ther brede wid och ikring, funnit här i Kiällaren en hop små inbundna Böcker, alla af ett slag, under *Titel* af **Währ-Blomman**, mer och mindre swedde, men eljest, som Wittnen redan sagt, **alt thet öfriga myckna Papper och Böcker warit upbrändt**, at af större och mindre platt odugse mäst pappers-lappar, om än utur nedersta gruset någon giömder eld uptindra torde, the strax burit några Tunne-säckar bort i Siön.

Så har ock mersagde Bibel, som sedermera lämnats til framledne Bokbindarens här i Staden Mester *Abraham Schneidlers* Ankja, at åter omlagas, tå then 28. *Junii* nästmekne, uti *Notarii Publici* närwaro, blifwit eftersickad, och af Bokbindare läre-goßen *Fredric Thomas* tilbaka

baka bragt, och för samtelige theße Wittnen upwister, hwilka Bibelen också tå noga påsedt och aldeles igenkiänt wara then samma, som, wid och ibland the mer och mindre swedde, samt, tå jemwäl uti *Notarii Publici* närwaro, af alla theße Wittnen igenkända *Exemplaren* af Wåhr-Blomman, uti och under askan och grufset, then 15. *Junii* näst förut, uti thenna sprängda Kiällaren, igenfunnen och uptagen blifwit.

Ändteligen hafwa också tå then 28. *Junii*, nyßnämde *Exemplarer* af Wåhr-Blomman af *Contoir*-Skrifwaren *Schonberg* blifwit räknade, hwilka befunnits til antalet wara Siuttie-Otta stycken.

Efter upläsandet af theße Sex Wittnens föregående och således skriftelligen författade intygande: Frågade Rätten them: Om the wärkeligen sedt alt wara så händt, som the nu hört sig förelåsas? Swarade med en Munn, Ja, til alla delar.

Sedan frågade Rätten them, på Kongl. Hof-Rätts *Advocatens Serlachii* skrifteliga begäran: Om ännu tå then 15. *Junii* sidstledne, uti then afbrände Kiällaren någon eld uplågat eller upglödgat, åfwen när eller wid Bibelen? Swarade, Ja, och at the sedt Eld brinna tilsammans uti en stor hög; ther wid *Contoir*-Skrifwaren *Schonberg* än påminte: at här neder i Kiällaren, hälst uti linnes- och pappers

lap-

lappar, Elden glödgade och lågade igen, besynnerligen på wänstra handen, jemwäl när och ikring, thär Bibelen fanns.

Frågades, om Pigan *Anna Mats*-Dotter sedt Bibelen med en hop andra Böcker ligga på then stora Kistan? Swarade, at hon sedt åtskillige Böcker ligga på Kistan, hwaribland Bibelen ock måst hafwa warit.

Frågades, om hon *Anna Mats*-Dotter then 15. *Junii* nästwekne sedt eld sedermera uti Kiällaren, när eller wid sama Bibel? Swarade, at hon sedt eld, och at thet åntå rökt något på wänstra handen wid ingången af Kiällaren. Upläst och widkändt.

Sidst uplästes Hustro *Catharina Rahms* skriftteliga Witnesmål, hwilket ord ifrån ord så lyder: Sedan om Tisdags Afton then 11. *Junii* sidstledne, thet brunnit på *Sperlingens* Backe och i smala Gränden, blef jag och mina Grannar upbådade, at hålla wacht wid the afbrände Tomterne; Om Onsdags Aftonen från klockan 6. til 12. om natten, war jag med flera af mitt Grann-Folck på *Sperlingens* Backe, tå i synnerhet på *Secreterarens Serlachii* Tomt Elden brann uti hans Kiällare ganska häftigt, särdeles på wänstra handen om ingången, at ju mera wi öste Watn dit, ju argare upglödgade och uplågade Elden igen, och när wi begynte gräfwa, war Hetan grufwelig swår, och war ingenstädes på hela then *tracten* i någon Kiällare, thär så starckt och grufweligen häftigt brann, som här, besynnerligen på wänstra

stra handen thär inne; Thät war ock ganska starckt os och stanck af Papper och Sakerne, med en hop Mat-wahror, Kiött, Smör, Talg och dylikt, som brände: efter midnatten kom annat Folck dit at wachta, som ock nog sedt thetta. Om Torsdagen och Fredagen gick jag åter som oftast dit til Kiällaren och såg efter, tå wäl Elden war något nedsacktad, men thet rykte och mådade åfwen också tå, mäst likwäl på wänstra handen, och i bägge Hörnen på samma wänstra hand: Thetta haswa många med mig sedt, och jag för min del, om så påfordras, jemmäl kan edeligen bestyrckja. *Stockholm* then 10. *Augusti* 1751.

Catharina Rahm,
Timmermannens *Mats Johansson Lindrots* Anckja.

Rätten frågade Hustro Rahm: Om hon erkänner thenna Attest, samt om hon wet och sedt alt wara wärckeligen så händt, som Attesten innehåller, och hon nu hört sig föreläsas? Swarade, Ja, til alla delar. Upläst och widkländt.

Ähr och Dag, som förr skrifwit stär.

På Rättens wägnar,
JOH. JOACHIM PETRE.
Rättens *Notarius*.

Här

Här besöges också,

Gudi och Hans Heliga Ord til Ähro,

En liten Andelig Wisa, eller

Then CXVII:de K. Dawids Psalm,

Sånge-wis ställder;

Hwilken, ehuru Dawids kortaste, dock är en bland hans härligaste Lof- och Prophetiska Psalmer,

Om Christo och Hans Ord,

uti Nya Testamentsens tider.

Mel. JESU Christe, statt oß bi, etc.
Eller: Helga Trefaldighet, statt oß bi, etc.

Psal. 117.
V. 1. Lofwer HERran alle Hedningar, priser honom all Folck.
V. 2. Ty hans Nåd och Sanning är wäldig öfwer oß i Ewighet, Hallelujа.
* Joh. 3: 16.
1. Joh. 2: 2.

Lofwer GUD, med Frögde-Skall!
Priser HERran, HERran!
Alle Hedningar, och all
Folcken, när och fierran:
Förey Hans Nåd och Sanning är
Uröfwer oß så riklig,
Så wäldig, oförliklig,
I Ewighet oswiklig;
GUD, för sin Son *, har Werlden kär:
Hans sälla Ord wi höre;
Hielp, HERre GUD! therföre
Wi thet rätt tro och giöre!
Gif, GUD! Oß ther til Nådena;
Theß Amen sagt: Hallelujа!!!

*